

MAKTAB O'QUVCHILARINI ESTETIK TARBIYALASHDA MUSIQANING TUTGAN O'RNI

Sulaymonova Go'zal

Jizzax shahar, 27-o'rta maktab

"Musiqqa ta'limi" o'qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada maktab o'quvchilarini estetik tarbiyalashda musiqa san'atining o'rni va ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, o'quvchi-yoshlarni musiqiy-estetik tarbiyalashning maqsad va vazifalari, uning pedagogik asoslari tahlil qilingan. Maqolada musiqiy-estetik tarbiyaning asosiy omillari, vositalari hamda zamonaviy ta'lim jarayonidagi o'rni keng yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: estetik tarbiya, musiqiy-estetik tarbiya, estetik ong, estetik did, san'at, musiqa ta'limi, estetik madaniyat, musiqa darslari.

Аннотация

В данной статье рассматривается роль музыки в эстетическом воспитании школьников. Проанализированы цели и задачи музыкально-эстетического воспитания учащихся, а также раскрыты его педагогические основы. Особое внимание уделено факторам, средствам и значению музыкально-эстетического воспитания в современной системе образования.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, музыкально-эстетическое воспитание, эстетическое сознание, эстетический вкус, искусство, музыкальное образование, эстетическая культура.

Kirish

Estetik tarbiya har tomonlama barkamol shaxsni shakllantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. U insonda borliqdagi go'zallikni his qilish, uni anglash va qadrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Estetik tarbiya jarayonida san'at, xususan, musiqa alohida o'rin egallaydi. Chunki musiqa inson ruhiyatiga bevosita ta'sir etib, uning ichki kechinmalari va hissiyotlarini boyitadi.

Asosiy qism

Estetik tarbiya va uning mohiyati

Estetik tarbiya — bu insonda voqelikka nisbatan estetik munosabatni shakllantirish jarayonidir. Ushbu munosabat insonning moddiy manfaatdan holi bo'lgan holda go'zallikdan zavqlanishi, ruhiy qoniqish hosil qilishi bilan xarakterlanadi.

Estetik munosabat ob'ektlariga quyidagilar kiradi:

- tabiat hodisalari;
- inson faoliyati mahsullari;
- san'at asarlari;
- ijtimoiy hayotdagi go'zallik namunalari.

Shu jihatdan san'at, ayniqsa musiqa, estetik tarbiyaning eng ta'sirchan vositalaridan biridir.

Musiqaning estetik tarbiyadagi o'rni

Musiqa san'ati insonning ichki kechinmalarini ifodalashda alohida ahamiyatga ega. U o'quvchilarda:

- estetik didni shakllantiradi;
- hissiy sezgirlikni rivojlantiradi;
- go'zallikni anglash qobiliyatini oshiradi;
- ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

Musiqa orqali o'quvchilar nafaqat estetik zavq oladi, balki axloqiy va ma'naviy jihatdan ham kamol topadi.

Musiqiy-estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari

Musiqiy-estetik tarbiyaning asosiy maqsadi — o'quvchilarda musiqani idrok etish, tushunish va undan estetik zavq olish ko'nikmalarini shakllantirishdir.

Uning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- musiqani tinglash madaniyatini shakllantirish;
- estetik his-tuyg'ularni rivojlantirish;
- musiqiy qobiliyat va iste'dodni yuzaga chiqarish;
- san'atga muhabbat uyg'otish;
- ijodiy faoliyatga jalb etish.

Musiqiy-estetik tarbiyaning shakl va vositalari

Maktablarda musiqiy-estetik tarbiya quyidagi shakllarda amalga oshiriladi:

- musiqa darslari;
- to'garaklar va studiyalar;
- musiqiy tadbirlar va konkurslar;
- sahnalashtirish faoliyati;
- ommaviy axborot vositalari va texnologiyalar.

Musiqa darslarida esa quyidagi faoliyat turlari muhim o'rin tutadi:

1. Jo'r ovozda kuylash (xor);
2. Musiqa tinglash va tahlil qilish;
3. Musiqa asboblarida ijro;
4. Musiqa haqida fikr bildirish;
5. Interaktiv topshiriqlar (krossvord, viktorina);
6. Improvizatsiya va sahnalashtirish.

Zamonaviy ta'limda musiqaning ahamiyati

Bugungi kunda musiqiy ta'limni rivojlantirish davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Xususan, yoshlarning san'atga qiziqishini oshirishga qaratilgan tashabbuslar musiqaning estetik tarbiyadagi o'rnini yanada mustahkamlamoqda.

Zamonaviy musiqa darslarida:

- texnologik vositalardan foydalanish;
- multimedia materiallar;
- interaktiv metodlar;
- ijodiy yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Bu esa o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ta'lim samaradorligini ta'minlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, musiqa maktab o'quvchilarini estetik tarbiyalashda beqiyos ahamiyatga ega. U o'quvchilarda nafaqat estetik did va madaniyatni shakllantiradi, balki ularning ma'naviy-axloqiy kamolotiga ham xizmat qiladi.

Musiqa darslarini samarali tashkil etish, zamonaviy metodlardan foydalanish va ijodiy muhit yaratish orqali o'quvchilarning musiqiy-estetik rivojlanishini yuqori darajaga ko'tarish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan besh muhim tashabbus, 2019-yil 19-mart.
2. Sher A. **Estetika**. – T.: O'zbekiston, 2015.
3. Karimova D.A. O'quvchi-yoshlarni estetik tarbiyalash muammolari. // Maktab ta'limi, 2018.
4. Асриева О.О. Музыкально-эстетическое воспитание в современной школею // 2019.
5. Смирнов ЯюЮ. Система музыкально-эстетического воспитания. // 2015.